

Rettevejledning: Eksamen på Økonomistudiet 2009-II. Organisationsteori. Kandidatfag. Re-eksamen 14. august 2009. 4-timers prøve med hjælpemidler.

Målbeskrivelse for faget organisationsteori: Målet er, at den studerende efter at have deltaget i kurset kan:

- Beskrive grundprincipper i følgende teorier: Klassisk organisationsteori, Human Relations, Human Resources, strukturteori, institutionel teori, ressource-afhængighedsteori, populationsøkologi, transaktionsomkostningsteori, New Public Management og Lean Production.
- Beskrive teorier om: strategi, struktur, netværk, kultur, ledelse, grupper, kommunikation, magt, beslutninger, motivation, læring, organisationsforandring og udviklingstræk i organisationer.
- Analysere og sammenligne teorierne, herunder deres styrker og svagheder i forhold til at opnå forståelse af konkrete organisationer og organisatoriske fænomener.
- Analysere teoriernes relevans, styrker og svagheder i forhold til praktisk håndtering af forskellige typer opgaver og problemer i organisationer.
- Udvælge, begrunde og anvende relevant teori i en analyse af en organisatorisk problemstilling fx beskrevet i et case; samt præsentere analyse og problemløsning i skriftlig form på en sproglig korrekt, klar, sammenhængende og reflekteret måde.
- Beskrive forskelle og ligheder mellem en økonomisk synsvinkel og andre samfundsvidenskabelige synsvinkler på organisationer og organisatoriske fænomener.
- Beskrive forskellen mellem organisationsteori som videnskabelig disciplin og managementlitteratur.

Eksamensopgavens formulering: *Med udgangspunkt i relevant teori ønskes en diskussion af motivationsproblematikken i følgende strukturformer: Maskinbureaukratiet, fagbureaukratiet (det professionelle bureaukrati) og det operative adhokrati. Diskuter herunder motivationens betydning for effektivitet i de nævnte strukturformer og metoder til forbedring af motivationen i strukturformerne. Besvarelsen bør afgrænses til motivationsproblematikken for så vidt angår personalet i den operative kerne (produktionskernen) i de nævnte strukturformer.*

Opgaven består i at kombinere Mintzbergs strukturteori med teorier om især aktørerne i organisationen. Den kan fx disponeres med en indledning, tre hovedafsnit om henholdsvis maskinbureaukratiet, fagbureaukratiet og adhokrati samt et afsluttende afsnit med en sammenligning af motivationsproblematikken i de tre strukturformer.

For hver af de tre strukturformer bør besvarelsen inddrage centrale træk ved strukturformen, herunder navnlig koordineringsmekanismer og designparametre samt arbejdets art og karakteristika ved personalet i den operative kerne (produktionskernen). Typiske problemer i strukturformen, som har relation til motivationen hos personalet i den operative kerne, bør også indgå i besvarelsen.

I besvarelsen bør foretages et begrundet valg af teori til belysning af motivationsproblematikken i strukturformerne. Den enkelte teori er ikke nødvendigvis lige relevant for alle tre strukturformer. Af teorier, som det vil være relevant at inddrage, kan nævnes de klassiske motivationsteorier og perspektiver inden for Human Relations og Human Resources, herunder Maslow, McGregor,

Herzberg, Hackman samt Thorsrud & Emery (selvstyrende grupper); teori om økonomiske incitament (Frey, Child); teori om stress (Thompson & McHugh); teori om kultur (bl.a. Schein); teori om reaktioner på utilfredshed; teori om ledelse (især ledelsesstil). Endelig kan bl. a. teori om den lærende organisation og om postbureaukratiske organisationsformer også inddrages.

Med udgangspunkt i de valgte teorier bør i besvarelsen drøftes, hvad man ud fra teorien kombineret med de strukturelle karakteristika ved Mintzbergs strukturformer kan sige om motivationen hos personalet i den operative kerne i strukturformen. Det indebærer en belysning af spørgsmål som: Hvilke motivationsfaktorer og vedligeholdelsesfaktorer (jf. bl.a. Herzberg) er til stede i strukturformen? Ville man forvente en høj eller lav motivation i strukturformen? Hvilken slags motivation ville man forvente (fx indre/ ydre)? Ville man forvente, at personalet i den operative kerne identificerer sig med organisationens mål og værdier? Hvordan ville man forvente, at motivationen påvirker arbejdspræstationerne (effektiviteten)? Hvilke motivationsproblemer er forventeligt typiske i strukturformen? Hvilke slags reaktioner på utilfredshed ville man forvente i strukturformen? Hvordan harmonerer de teoretiske forventninger vedr. motivationen i en strukturform med den karakteristik af motivation og motivationsproblemer, som indgår i Mintzbergs beskrivelse af strukturformen? Hvordan kan man ifølge de valgte teorier forbedre motivationen? Hvilke fordele og ulemper har forskellige metoder? Harmonerer de valgte teories anbefalinger med Mintzbergs?

I bedømmelsen lægges vægt på, at besvarelsen inddrager relevante begreber og teorier fra organisationsteorien, samt at besvarelsen afspejler forståelse af teorierne og evne til at anvende og kombinere dem. Endvidere lægges vægt på selvstændighed og klarhed i fremstillingen, og at den er veldisponeret og overskuelig. Herudover er besvarelsens nuancer, informationsrigdom og argumentation centrale vurderingskriterier. Endelig lægges vægt på, at besvarelsen udgør en helhed, hvor alle dele af eksamensspørgsmålet er med. I besvarelsen kan indgå en kritik eller vurdering af de valgte teorier. Overordnet lægges især vægt på, at besvarelsen demonstrerer en analytisk tilgang til stoffet snarere end en deskriptiv.